

[Nádas Péter](#)

[LV. évfolyam 51-52. szám, 2011. december 22.](#)

A dolgok állása

[/Részlet/](#)

(Nádas Péter A dolgok állása című esszéje 2010 október 8-án jelent meg az ÉS-ben. A szerző továbbírta, kibővítette akkori írását, ennek a jelenlegi verzióknak az új bevezető részét - az első kilenc bekezdést, a vége a szövegben csillaggal jelölve - aduk közre nyomtatásban az ÉS 2011 karácsonyi számában. Honlapunkon most a teljes szöveg olvasható. Németül megjelent a Lettre Internationale 2011. decemberi számában.) [...]

Privatizáció nélkül, történjék bármiként, a modernizációs hagyomány újrafelvétele, maga a progresszió sem lett volna többé lehetséges. Az egymást követő kormányok úgy döntöttek, folytatják a modernizációs hagyományt, hogy a magyarok belátható időn belül a nagy ipari társadalmak egyenrangú partnerei lehessenek, s éppen ezért döntöttek a diktatúra struktúráinak megőrzése mellett. Már csak azért is az árnyékgazdaság, a második gazdaság és a fekete gazdaság szerkezetére és vezető személyiségeire építettek, mert más vagy másokat nem ismertek, akinek lett volna ilyen kompetenciája. Orbán miniszterelnök ennek a stratégiai döntésnek az értelmét ifjú pártelnökként évekig nem fogta föl, illetve a hozzá kapcsolt kettős nyelvhasználatot, a kettős mércét és a dupla fenekű gondolkodást erkölcsileg nem tartotta elfogadhatónak. Elvileg persze lehetséges lett volna olyan privatizáció, amely a republikánus értelemben vett közjónak ad primátust, ehhez azonban a szereplőknek a demokrácia játékszabályait kellett volna legalább részlegesen ismerniük, magukkal és másokkal betartatniuk. Honnan ismerhették volna. Nem emlékszem olyan politikai csoportosulásra, amelyik ezt a lehetőséget, azaz az átláthatóságot és az ellenőrzöttséget, a kötelességek és a jogok, az ár és a szolgáltatás arányossági elveit ténylegesen felkínálta volna a társadalomnak. Erős államot kellett volna felkínálnia.

Orbán miniszterelnök pártja, a Fiatal Demokraták Szövetsége legelsőként keveredett korrupciós botrányba. Később a Szabad Demokraták Szövetsége egyenesen azzal vesztette el csaknem teljes választói bázisát, hogy korrupciós botrányának átláthatóvá tételét még a botrány kirobbanása után, mintegy jóvátételként sem kínálta fel. Hivatalukban hagyta a korrupcióért felelős tisztségviselőket. Amikor megkérdeztem a párt egyik elnökségi tagját, kollegámat, **Eörsi Istvánt**, a költőt, hogy miért nem tették meg a politikailag elkerülhetlent, azt válaszolta, hogy csak így tudták elkerülni, hogy a párt vezetése annak a pártvezérnek a kezébe csússzon át, aki addigra már összelopott magának egy nagybirtokot, s ebben a szenvedelmében nem is leállítható. Minden új vagy újra alakuló párt, az első pillanattól kezdve homályt akart, zavarosban akart halászni, máshogy nem gyarapodhatott. Azok a pártemberek, akik erkölcsi finnyásságuk miatt elhagyták a korrupcióba rohadt pártokat, még véletlenül sem osztották meg hangosan a tudásukat. Ha akadt volna egyetlen kivétel a harmadik Magyar Köztársaságot megalapozó pártok között, akkor azzal kellett volna a többi

közül kitűnnie, hogy adni akar a közjónak és nem kapni vagy elvenni tőle. A tulajdonlás vágya a diktatúra negyven éve alatt oly nagyra nőtt, hogy még a keresztény egyházak, illetve a zsidó hitközség is csak kapni akart, kapni, adni nem, egy fillért sem, senkinek. [...]

2010 május – 2011 szeptember